رڼې اوښکې

Download from:aghalibrary.com

ویناوال
اجمل اتک (یوسفزی)

کال 1379، تله

بسم الله الرحمن الرحيم

Download from:aghalibrary.com

د کتاب ځانګړنې:

||||||||||||||||||||||||||||||

د کتاب نوم: رڼې اوښکې

ويناوال: اجمل اټك "يوسفزی"

کمپوز او ډيزاين: ذبيح الله "وردګ"

د کمپوز ځای: ميرزا خان کمپوزنګ سنټر ګل حاجي پلازه، دويم منزل، 208 نمبر دفتر

د چاپ شمېر: (500) ټوکه

نېټه: 1379 لړم

خپرندوی: د خښبي کلتوري ټولنه

د بيا خپريدا واك يې له نوموړي ټولني سره خوندي دی.

Download from:aghalibrary.com

تړون

خپلې قدرمنې، درنې او پښتنې مور ته!

چې د سر وېښته يې د سره اوښتون څپېړو او نادودو، زما د روزنې او سوکالۍ په هيله له وخته مخکې سپين کړه.

Download from:aghalibrary.com

د اجمل د هینداري انځورونه

د ځو ښېبو لپاره د فکر و خیال خلوتکدې له لاړ شئ، هلته مراقبه او له ذهني تزکیې وروسته د هیلو او عواطفو په سترګو د شاعرۍ نړۍ ته ورننوځئ، نفساني رجحانات د غیور فقر په زنځیرونو وتړئ، د زړه هینداره په هغو اوښکو ومینځئ چې لا راڅڅېدلې نه وي؛ نو هله به درڅرګنده شي، چې د ختیځ نومیالی فیلسوف علامه اقبال رښتیا ویلي:

شعر را مقصود اګرادم ګر ست

شاعری هم ورث پیغمبرست

شاعر د پیغمبرانو علیهم الصواه و السلام په میراث کښېنول دومره وړه خبره نده، شپې رڼول، له ستورو سره راز و نیاز، نړۍ ته بل ډول کتل او له فن نه د سپېڅلي انساني هدف داسې هینداره جوړول چې راتلونکي نسلونه پکې خپل مخ وګوري د شاعر او فنکار نصب العین دی خو اوس زما تر مخ د ځلمي فنکار اجمل یوسفزي د زړه ټوټې پر تې دي، او دا مې پر ځان باور دی، چې انصاف به ورسره ونکړای شم، ځکه زه متاسفانه د صاحب طرز ادیب او لیکوال استاذ صمیم غوندې د کامې هم نه یم، چې په \"کامواله تعلی\" ځان وژغورم خو توکل پر خدای(ج).

کله کله څه چې ډېر وخت لوستونکي د یوه شعر په باب داسې فکر کوي، چې شاعر زما د زړه خبره کړې، حال دا چې شاعر خپل چاپېریال او مافی الضمیر په ټکیو انځور وي، د دردونو، محیطي پېښو او نهیلیو هماهنګي یو داسې شکل خپل کړی، چې:

ببلتانه په غم شریك کړم د غمجنو

د هر چا په غاړه ژاړم لکه نی

شاعر خپله مستي یا نیستي، شور ولولې او د احساساتو غورځنګ د استغراق پر پولو وروارړوي، او داسې انځورګر او عکاس ترې جوړی شي چې د حمزه بابا په وینا:

اوس چې هره بې لوڅه وایمه پند شي

که نه! شاعر غریب د ځان له غمه مړ دی، نه د جهان خو چې ځان ترې اجتماعي او ټولنیز شوی؛ نو له خوښې نا خوښې پرته د هر چا د زړه خبرې کوي، او دا ځکه خوله فنپارو د شاعر شخصیت ډېر په زړه پوري ښکاري، په حاضر

Download from:aghalibrary.com

کې غایب له خپلو نه پردي او په پردو کې خپل، او همدغه یقین مې په اجمل یوسفزي هم راځي، ځکه په دومره کم عمرۍ کې له طالبانو سره تر شیبر اوښتل، د مرگ له کومې نه تر حبس او بیا په حیرانوونکې ډول له دېر ربړنه وروسته آزادېدل هغه ځانگړنې دي، چې د ده د لېونۍ پوهې (شاعرۍ) مست غورځنگونه یې گڼلی شو.

یك تنها به په خونخوارو لا رو تلل څوك

د اجمل یوسفزي د شاعرۍ په باب څېړنه او نقد به ځکه بې وخت وي چې شعر د مېوې غوندې د شاعر د ونې له رسېدو سره جوخت گامونه اخلي، او پخېږي، او که له چا سره شك وي؛ نو په حمزه بابا به یې سپینه کړو، چې:

پخې بیاتې به د وختونو په تنقید شي زما

چې لاله کیفه ځینې کم ته راوتلی نه یم.

تخیل، رنگیني، پېغام، ښکلا او هنري ادا که د شعر لوازمات وي، نو ښاغلی اجمل پدې تول پوره خېږي، که څه هم زمونږ د زخمي هېواد لپاره خو یوازې د سولې او امن پیغام باید هدف وي، او که مې نه گرموئ، نو باید دا هر څه د اسلام د مقدس دین تر بنسټونو لاندې وي، ځکه افغانانو د ترقي پسندۍ د افکارو مزه وڅکله، چې تر اوسه مې لانشه ماته نده، نو ځکه دې زمونږ د هېواد فنکار او شاعر پخپلو زمزمو کې خپل مقدسات نه هیروي، حرکات، تلمیح او د ادبي فنونو نور اصناف د شاعرۍ د تداوم او رنگینۍ اساسات دي، اجمل یوسفزی هم دغه ارزښتونه نه هېر وي، او د ادب د نورو زرگونو عقیدتمندانو غوندې یې په درنیښت یادوي:

یو غزلبوله زمزمه د مینې

د خړ خېبر په سردرو تېره شوه

د اجمل پدې ټولگه کې ما ته څه نا څه نظمونه د لېوني فلسفي مرحوم غني خان په تاثر ښکاره شول، او هغه قادر الکلامه شاعر چې څه ډول الفاظ د خپل فکر غلامان کړي وو، اجمل ورسره هم له همدغسې بې پروایي نه کاراخیستی، خو د پښتنو پلار خوشال بابا هم پر شعر همدغسې گوزار کړی، او پخپله رندانه ژبه وایي:

رنگ زما د شعر هېڅ سره سم ندی

لکه سپي را پسې گرځي په دنبال

اجمل یوسفزی چې د ژوند د کوم د ورشپې اړوي، هغه د احساساتو د توپاني کېدلو او د دغې نفسیاتي څپې له اوښتلو وروسته د یو ډول انفعال او ندامت امتزاج را منځته کوي، او پدې باب ما ته د خپل عالم او فاضل استاذ علامه رشاد یوه خبره را په زړه شوه، هغه درانه یو ځل په ټولگې کې راته وویل، چې د لیسو لسم ټولگي د پښتو درسي

Download from:aghalibrary.com

کتاب چې مې تصنیفاوْ؛ نو ما ترې ټول عشقي اشعار په قصدي ډول ویستلي وو،او هغه د دې لپاره چې د شاګردانو د اوخت د احساساتو او غرایزو د تشدید وي، نو په متبادل ډول مې ورته دیني، تاریخي او اجتماعي مسایل په مضمون کې ځای پر ځای کړي وو، او تر څو چې په تدریسي بنسټونو کې انحراف نه وي، د شخصیت د تکامل او پشپړتیا مسؤولیت په ښه ډول سر ته رسي.

اجمل یوسفزي چې ژوند ته سترګې پرانیستې، پخپل کور کې یې د پلار شهادت، هجرت او په زرګونو داسې فجایع لیدلي، چې روسانو او د هغوی ګډاګیانو رامنځته کړي؛ نو ځکه یې شخصیت د هېواد د مستقبل لپاره په زړه پورې فرهنګي نوښتونه رامنځته کولی شي، او پدې کچه ځوانی هم حق لري، چې ووایي:

عشقه سلامونه چې سلطان دې کړم

لمر دې کړم شمله دې کړم اسمان دې کړم

ډېرې ککرۍ مرګ خاورې کړېدې

تازه کړم مجنون ژوندی د استان دې کړم

نو مبارك موشه، دا اجمل یوسفزی او دا یې د زړه ټوټې او د زړه ښیښې، زما هیله دا ده، چې که مې یې کماحقه درناوی نه وي کړی، نو رانه دې خیرنې شوې او ماتې شوې هم نه وي.

ناګار

شوال المکرام /1420/23

ننګرهار پوهنتون استوګنځی

درونټه

Download from:aghalibrary.com

گران اجمل جان یوسفزي ته

د یوې لنډې سریزې په ځای، دا لاندې غزل ډالۍ ده.

عبدالوکیل اټك

زما د پلار د ځالې بازه

زما محمود زما ایازه

یې تسل مې د ټپي زړګي

زما دوست زما همرازه

تا د (لیونی) له جامه څکلي

رندیې مست یې بې نیازه

لکه بحر د روند، کراریې

ستاسینه ډکه له رازه

ته چې راغلې د لیلې له غیږې

غاړه کږه ورمه له نازه

9/ 18 / 2000

پېښور تاکال دوشنبه

د لیلې دښتې په ګمنامو سپاهیانو کې شمېرل شوی اجمل جان درې میاشتې وروسته ژوندی راستون شو-اټك

د پیلیزې پرځای

له سلامو او نمانځنو وروسته.

د چا خبره په ژوندونې مې محشر ولید، که څه هم د کربلا له مېدانه مې سر روغ راوویست خو یوه لومړنی شعري ناچاپه ټولګه مې د زرګونو شازلمیانو په وینو لړلې په لېلې کې پرېښوده.

که له یوې خوا مې د شازلمیانو شهادت ژړوي له بلې خوا مې ټولګه هم ارام نه پرېږدي.

دغه ماتې ګوډې کرښې چې تاسې یې په \"رنې اوښکې\" کې لولئ دغه زما د ژوند د راز او نیاز کرښې وبولئ او دا حق هم چا ته نه ورکوم چې هغه دغه په کې وکړي د فن له مخې ښايي کره کتونکي په خپلو برېتو لاس وهي او ووايي چې نیوکې او ستاینې زمونږ حق دی چې پرې یې وکړو. زه دا وایم چې که خوندوروي او یا بې خونده خو زما د زړه کرښې دي او ماته خوند راکوي، او په همدې کې مې د ژوند، مینې او عشق هغه بې بري راز هم پروت دی چې پرته زما د زړه او څښتن تعالی له ذاته ان خپله معشوقه مې هم پر ما پوه نه شوه چې زما ورسره مینه وه!؟

نور تاسې درانه

او خپله خوښه مو

ستاسو اجمل

بختور

سترګو سترګو ته تصویر ناتمام راغی

چا وې یار دی ژرمې خولې ته سلام راغی

د توحید توري مې وويل مسلمان شوم

ستا د عشق د برکته الهام راغی

بت شکن شوم د کعبې بدرنګان وژنم

چې سېنې ته مې د ښکلیو امام راغی

ستا پر مخ د تور زلفو ورېځې بار شوې

نا ببره سره غرمه کې ماښام راغی

بیا د سترګو د خمانو پیالې اړوم

لوند ګریوان مې په نظر کې ډک جام راغی

ما ویل اوس به مې تړې شکر دی خدایه!

د خورو زلفو کړۍ کړۍ لام راغی

نن به زنه را تړي مرګ مې علاج دی

بختور یم په آسمان آرام راغی

زمری 5

آسمانونه

هر څه نه چې ګلونه جوړوم

لیونی یم زنځېرونه جوړوم

ما مه ولئ په کاڼو ایینه مخو

انځور ګریم تصویرونه جوړوم

د مینې بدخشان مې چالوټلی

چې له اوښکو سره لالونه جوړوم

د یار د ښکلا لمر نیسم ملګرو

چې په شونډو آسمانو نه جوړوم

/ 1377زمری / 5

ولور

سږ سپین غر ماکسي کمیس نه لري

واوري ونه ورېدې

مست، مست سیندونه چپ دي

د اتنو په څېر سږ نه غرمبیږي

داسې ګونګي، ګونګي شول

لکه د پېغلې چې رانجه تېر شوي

دا کال بې شانه وچکالي راغلې

کوکنارو ګل ونه که، جل ووهل

او په کامه کې هم د ګوړو، ګنو خونده نشته

خېر

زلمي ټول، پنجاب ته تللي

او

هلته به خښتې اچئ

چې ستا ولور پوره کړي.

د ګران هېواد د سختې وچکالۍ کال 1379

ټلیفون؟!

ستا د سترګو د رمزو خبرې خوند راکوي

والله د دې نه هم ډېر

ستا د لاسو اشارتو خبرې خوند راکوي

لنډه په دا چې؛

دومره کېفونه ماته کله بخښي

چې دې ونه وېنم

او

په تلیفون باندې له ماسره خبرې کوئ

غـلا

نن اعتبار ستا په سبا نه کوم

کافرې بس د سود سودا نه کوم

سترګې ترم چې ښکلي ونه وینم

نور په هغه او دا ژړانه کوم

درواغ دې منمه بادوه یې آشنا

باور دې هیڅ نور په رښتیا نه کوم

باده د یار د پلونو خاورې راوړه

د رندو سرګو مې دوانه کوم

د اوښکو جرګې

راځئ د خپل تقدیر تېر ونیسو

هلئ د ژمي مازیګر ونیسو

سر به د اوښکو ګرېوانه کې تېتګ کړو

ګوندېکه خدای کول ګوهر ونیسو

د صبر ونې مو په زړه کرلي

په نن سبا کې به یې ثمر ونیسو

راځي آّشنا، راځئ ای تللو اوښکو

د انتظار پر بڼو غر ونیسو

اوښکې جرګه، جرګه د یار پر غاړه

پر یو ځي ګونديې مرورونیسو

لکه هنداره کې تصویر ښکاره شي

بڼې وهئ که نن سحر ونیسو

د کنړ سین سندریز شور وړی دی

ځو اباسین ته چې ګودر ونیسو

جهانونه جوړم

شاعر یمه کاږه واږه فکرونه جوړم

څېره کښ یم طبیعت نه تصویرونه جوړوم

بې آّبه مو کر کیله د زړه پر ځمکو کړې

فنکاریم د خپل انده سره ګلونه جوړوم

د ذهن ښامار وژنم اژدها را ایله ومه

په ماتوګوډو کرښو جهانونه جوړوم

بې شمیره ملکې مې د خیال تارونه اوبدې

د شعر پېغلې ته نوې لباسونه جوړوم

نه بادیم نه پیچومی، نه سین نه اباسین یم

یو غرېیم له هر څه نه غورځنگونه جوړوم

ښکار

عشق د سر سوری راسره په هره لار روان دی

لکه میږی له ځانه غټ راسره بار روان دی

بېلتونه روح را نه جلا ځغلي تر شانه گوري

لکه سور هیبت وهلي روس کتار روان دی

په صراط پل باندې مې زړه پخپله خوښه بیایي

لا تر ویښته هم لېونی پر نری تار روان دی

شونډې لاسونه سترگې سرې دلته هر یو خوښوي

زمونږه کلي کې همدغه شانې ښکار روان دی

غزل

د مطرب گوتې روسي بم رېبلي

چې رباب نشته زړونه غم رېبلي

دغه بې وخته خاورې شوي ځواني

دلته په ظلم یو صنم رېبلي

مړه مینه ښه ده نه د بل په برخه

چې ورته گورې دم په دم رېبلي

د اجمل زړه او فکر دواړه خدایږو

د چا خمارو په ستم رېبلي

ښه دی

سوی په اور باندې لړمون ښه دی

دلته له هر څه نه جنون ښه دی

ژاړه چې پوښې د یار په قدر

مینه کې تل آشنا بېلتون ښه دی

هره شېبه شېبه چې لاړې ښارې

په تمه تمه کې ژوندون ښه دی

چې نه ننګ او نه غېرت ولري

څوک وای همداسې هم پښتون ښه دی

تله-لومړی-1379

پېښور

ګودر

د ګودر څنګ کې پرون

روسی لښکر تیر شوی

نوره به نه ځې هلته

دا نن خبره نه شوې؟!

هغه کوچۍ پېلغوټې

لار کې خرمایڼ

وهلې

ماین

د تورو غرو لمن کې

هاله کنډرو پورته

زړو قبرونو سره

ما د خیځپو ښکارته!

چل چلکي جوړول

خو

اوس روسي نامردو

زما ښکار له پاره هلته کې ماین ینبي دي

حمزه بابا

د زړېه سر مې سره لمبه تېره شوه

سوړ او سیلي کې خاطره تېره شوه

د تخیل هېنداره پرې وتله

ترې د جانان ښکلې څېره تېره شو

منګلې مه ماته وه بخته زما

خیر دی که نن دې پیمانه تېره شوه

د زړه په پاڼو کې ساتمه اّشنا

د مينې داغ که زما نه تېره شوه

د غزلبول خيبر په خړو درو

څه غم لړلې حادثه تېره شوه

1376سلواغه / 25/ خيبر

سندرې

په اورنو کې سندرې، په ويرونو کې سندرې

اّشنا په مونږ فرض کړې کړاونو کې سندرې

د تورو سکرو تورې د غزلونو شينکي کاږي

د سور وطن پر ځمکه تنورو کې سندرې

پخوا يوه ميوند، کې نن په هره دښته وايي

پېغلې غرونو کې سندرې په رغونو کې سندرې

په ژبو سره داغونه او پر شونډو پرهرونه

ځليږي اّننګيو هم مخونو کې سندرې

ودونو کې مو نوی دود په ساندو ورګډ شوی

پښتنې ښځمنې وايي مرګونو کې سندرې

اّهنګ شته لا هر څه کې، بس يو (يون) له خدايه غواړي

په کڼکو کې سندرې په څرمنو کې سندرې

د ځنو سیوري لاندې زلمیان په ګډه وایي

په چك چكو كې سندرې، اتڼونو كې سندرې

لېونی

یو زه یم لېونی بل مې جانان دی لېونی

په مینه محبت كې درست جهان دی لېونی

خاموشه سمندر دی په څپو څپو غورزي

سینو كې ولولې د عشق توپان دی لېونی

په ښار بیابان كلي كورو كې لېوني دي

په ستورو په سپوږمۍ ډك شین آسمان دی لېونی

د ګلو د بلبلو د ښكلو په ورمو كې

یوازې اجمل نه ټول ګلستان دی لېونی

/ 1376وری / 24 قندهار ښار

لمن

د مينې په رنځ پروت يم د حسن دوا غواړم

ياره يوه لپه خوږمن زړه ته دعا غواړم

ملنګ يم بينوا د رګاګانو سترې کړې

ځولۍ غوړوم زه نن خپل آشنا نه سخا غواړم

نظر ته مې له وړانګو چې جانانه جوړه وله

د شنه آسمان لمن کې سپوږمۍ نه زه تا غواړم

اوښلن سمندر راغی د سترګو پر بنړو مې

د درست عمر ژړا باندې يوه خوله خندا غواړم

څه قبلوي

نه مې وژني نه ژوندون قبلوي

ياره نه وصل نه بېلتون قبلوي

عشق بېله سودا بېله دنيا ده

نه تړنې او نه جنون قبلوي

نه خوښي راکوي نه ژړا تل

نه غمو نه نه سکون قبلوي

مينه څه ده لېونتوب، ليونتوب

نه يو فکر نه تړون قبلوي

/ 77زمرى / کامه ښخيو کلى

رسوايي

نوره دې آینه کې د جام پریوتو

شور شو میخانه کې خیام پریوتو

شونډو نه دې جوړ مسکي ګلونه شول

یاره په سجدو شو امام پریوتو

اوس لامستۍ واخستم بې خوده شوم

زړه کې مې د مینې الهام پریوتو

اوس به سر په دار شي اجمل وګورئ

راغله رسوايي شوه الزام پرېوته

ګیلې

راشه له سترګو مې تیارې لرې کړه

خورې د غم تورې پردې لرې کړه

تر څو به څپې مونږ سیلۍ د هجر

راځه راځه ګلې پلمې لرې کړه

راشه یو دم مې د وصال لمبه کړه

بیا د وربله دې اېرې لرې کړه

راشه پوښتني ته بندي دې يمه

د مين ښو نه زولنې لرې کړه

خير په خندا او په مسکا شه ورته

د خوار اجمل له زړه ګيلې لرې کړه

ښتنې پروين ملال ته!

ګل شوم د اغزو لمن کې پريو تم

بخته! د لمبو لمن کې پريوتم

ډېر مې زړه په خيال تصور وخندل

شه د کړاو لمن کې پريوتم

زغم د ښتنې حيا مجبور کړمه

نن د ښتنو لمن کې پريوتم

ټول عالم شو ګيردي او مونږ خواران

آه! د شوګيرو لمن کې پريوتم

اوښکې مې تسبح وي تر سهار، سهار

غمه! د سجدو لمن کې پريوتم

دومره خو لا سترې خياله نه يمه

نه چې د درخو لمن کې پريوتم

ياد د خوږې مينې را تر سترګو شي

خدايه د غمو لمن کې پريوتم

ما قتلوي

په سرو شونډو نن بیا ما قتلوي

سرې تورې دي لیلا ما قتلوي

بختور یم چې په خپل لاس سبا یار

په خوښي او په خندا ما قتلوي

ځل بل تورو سترګو کې چړې دي

قصاب نه دی آشنا ما قتلوي

پر بڼو باندې مېلمه دی د یار څور

په سلا او دلاسا ما قتلوي

/ 14وری / 1376 کویته سرانان

لیلې ته!

قصاب لکه پسونه افغانان حلالول

شمال کې ظالمانو انسانان حلالول

نسیم خوشبویي راوړه شمال نه د سرو وینو

خزان چاړه په لاس تازه ګلان حلالول

د عشق لېوني ترې د خونخوارګو توکې ښکیل شول

د مینې په سزا یې پتنګان حلالول

اجمله غرو رغو کې زرکانو وژل

تېس چې په دوکه باندې بازان حلالول

– 1377مزارشریف

د مينې زمزمه

د ژوند شپبه په ځغليدو تېره شوه

لکه سیلۍ د مخ په تلو تېره شوه

قاتلو سترګو ماشوم زړه کړشهيد

د بورې مينې په سلګو تیره شوه

يوه لمبه د سپينکي مخ مې پر زړه

لکه د لمر په پرېوتو تېره شوه

يو غزلبو له زمزمه د مينې

د خړ خيبر پر سردرو تېره شوه

دنيا د مينې په خوښۍ تېرېږي

په خوار اجمل په ژړېدو تېره شوه

Download from:aghalibrary.com

د هجر شپې

نه راځي نظر ته اشنا نه راځي

ځکه مې په خوله هم خندا نه راځي

تېر د دنيا عمر په ما خوار شولو

يو د مينې يار هم په خوا نه راځي

څه څه پر ما تېر شول څوك خبر نه شول

شمه يم په چغو ژړا نه راځي

پل به د آشنا په سترگو ښكل كړمه

داسې شپېې كله په ما نه راځي

عشق آباد نېسا هوتل

/ 25زمرى / 1378

Download from:aghalibrary.com

Download from:aghalibrary.com